

APSTIPRINĀTS
Alūksnes Mākslas skolas

direktors Ojārs Vēliņš.....
(paraksts)
Alūksnē, ...
(datums)

(zīmoga vieta)

Mācību priekšmeta **Zīmēšana** programma

Mācību priekšmeta Zīmēšana apjoms ir 385 stundas. Zīmēšana saturs nodrošina saikni starp Gleznošanu, Kompozīciju, Grafiku un citiem mācību priekšmetiem, kā arī priekšnoteikumus apgūto zināšanu un prasmju daudzveidīgai lietošanai.

1. Mērķis – sekmēt audzēkņa zīmētprasmes apguvi kā līdzekli pasaules izzināšanai, attēlošanai un pašizteiksmei.

2. Uzdevumi

2.1. Mākslas uztvere - attīstīt audzēkņa uztveri, izzinot dabu, mākslu un kultūrvidi, izprast zīmējuma un grafikas daudzveidību.

2.2. Mākslas valoda- apgūt zīmēšanas izteiksmes līdzekļus un kompozīciju, tehnikas un paņēmienus, akadēmiskās zīmēšanas pamatus.

2.3. Radošā un vērtējošā darbība - apgūt zīmējumu kā savu radošo ieceru izpausmes veidu, analizēt radoša darba procesu un rezultātu.

3. Mācību priekšmeta noslēguma prasības

Satura daļas	Uzdevumi	Saturs	Noslēguma prasības
Mākslas uztvere	1) attīstīt audzēkņa uztveri, izzinot dabu, mākslu un kultūrvidi, iepazīt zīmējumu kā daudzveidīga satura izteicēju.	Dabas un kultūrvides daudzveidība.	Prot analītiski vērot, mērķtiecīgi pētīt, un izzināt dabu un kultūrvidi. Prot saskatīt vizuāli izteiksmīgo un formu daudzveidību vidē.
		Zīmējuma un grafikas daudzveidība.	Ir iepazinis dažādus zīmējuma veidus – skici, studiju, lineāru, konstruktīvu un tonālu zīmējumu. Ir iepazinis ar dažādām augstspiedes un dobspiedes grafikas tehnikām. Ir iepazinis zīmējumu un grafiku kā daudzveidīgu ideju un emociju izpausmes veidu mākslinieku zīmējumos un grafikās.

Mākslas valoda	2) apgūt zīmēšanas izteiksmes līdzekļus un kompozīciju, tehnikas un paņēmienus, akadēmiskās zīmēšanas pamatus.	Kompozīcijas pamatprincipi un izteiksmes līdzekļi.	Ir iepazinis dažādus zīmējuma veidus – skici, studiju, lineāru, konstruktīvu un tonālu zīmējumu. Ir iepazīnies ar dažādām augstspiedes un dobspiedes grafikas tehnikām. Ir iepazinis zīmējumu un grafiku kā daudzveidīgu ideju un emociju izpausmes veidu mākslinieku zīmējumos un grafikās.
		Tehnikas un paņēmieni.	Prot izmantot dažādus zīmēšanas materiālus – grafīta zīmuli, ogle, sēpiju, pasteli, flomāsteru, pildspalvu, tušu, krāsainos zīmuļus un paņēmienus darbā ar tiem.
		Akadēmiskās zīmēšanas pamati.	Ir izpratne par zīmējuma tapšanas secību. Prot konstruēt plaknē ģeometriskās pamatformas – kubs, lode, cilindrs, prizma, izmantot ģeometriskos pamatformu zīmēšanas principus dažādu formu attēlošanā. Izprot un prot attēlot plaknē apjomu un telpu ar gaismēnas palīdzību; ir apguvis akadēmiskā zīmējuma tehniskās prasības: līnijas, ēnojuma precizitāti, smalkumu. Izprot un pielieto zīmējumā proporcijas un perspektīvas likumsakarības. Prot ievietot attēlojumos objektus lapā. Prot pielietot iegūtās zināšanas un prasmes skicēs, arhitektūras detaļā, klusās dabas, ainavas, figūru un tematiskos zīmējumos.
Radošā un analītiskā darbība	3) apgūt zīmējumu kā savu radošo ieceru izpausmes veidu, analizēt radoša darba procesu un rezultātu.	Radošā procesa daudzveidība.	Prot patstāvīgi radīt tēlu un attēlot ar grafiskiem izteiksmes līdzekļiem. Prot radoši izmantot dažādu grafisko materiālu raksturu, savdabību un izteiksmību zīmējumā.
		Vērtēšana un analīze.	Prot pastāstīt par sava darba ideju īstenošanas procesu, izdarīt secinājumus turpmākajam darbam. Ir pieredze analizēt un izteikt savu viedokli par darba rezultātu.

4. Mācību priekšmeta galvenās tēmas

Mācību priekšmeta Zīmēšana saturu veido 10 tēmas. Priekšmeta apguves īpatnība nosaka, ka tēmas tiek apgūtas, ik pēc noteikta laika tās atkārtojot. Tēmām atkārtojoties, pieaug to grūtības pakāpe. Mācību satura apguves secību veido pedagogs, mācību saturā iekļaujot visas tēmas, mācību nobeigumā nodrošinot priekšmeta Zīmēšana noslēguma prasību sasniegšanu visiem audzēkņiem.

4.1. Līnija.

Līnijas iepazīšana darbībā. Līniju dažādība, tēlainība, pielietojums.

4.2. Forma.

Formu daudzveidība un raksturs: ģeometriskas un plastiskas formas, vienkāršas un saliktas formas. Proporcijas. Formas attēlojums plaknē (apveids, siluets, apjoms).

Formas tēlainība, izteiksmīgums.

4.3. Tonis.

Tumši – gaišā attiecības, to novērtējums. Kontrasts un nianses. Tonālo gradāciju ieguves paņēmieni. Toņa tēlainā izteiksmība.

4.4. Virsma.

Virsmas rakstura izpēte. Virsmas īpašību un faktūru daudzveidīga izzināšana (redze, tauste) un attēlošana (tekstūra).

4.5. Telpa.

Priekšmetu izvietojums telpā (viens aiz otra, tuvāk – tālāk). Objektu izmēru izmaiņas telpā. Lineārā un gaisa perspektīva. Zīmējuma plāni.

4.6. Zīmēšanas tehnikas, paņēmieni, materiāli.

Stāja, rokas/acs koordinācija. Skice, uzmetums, vingrinājums.

Materiālu/ instrumentu raksturs, izteiksmīgums.

4.7. Uzbūves zīmējums. Akadēmiskās zīmēšanas pamati.

Ģeometrisku un plastisku formu uzbūves zīmējums: kompozīcija izvēlētajā formātā, konstruēšana, ievērojot proporcijas un perspektīvi.

4.8. Tonāls zīmējums. Akadēmiskās zīmēšanas pamati.

Apjoms un materialitāte. Gaismēna un tonis. Zīmēšanas tehnikas un ēnošanas paņēmieni. Štrihs. Uzdevumi ar formas stilizācijas paņēmieniem. Attīstīt prasmi pielietot iemaņas dažāda rakstura pētnieciskos un radošos darbos, izmantojot daudzveidīgus grafiskos paņēmienus un materiālus.

4.9. Izcilu mākslinieku zīmējumu un grafikas darbu iepazīšana.

Kopija. Interpretācija. Analīze un vērtēšana.

4.10. Grafikas tehnikas.

Tehniku apguve, eksperimenti un to radošs pielietojums.

5. Mācību satura apguves secība

5.1 Pirmajā mācību gadā (1.klase) - Iepazīties ar vienkāršākajiem grafiskajiem izteiksmes līdzekļiem- līniju, svītru, punktu un to izmantošanas iespējām, radot zīmējumu.

Mācīties grafisku elementu variēšanas, grupēšanas un savrupināšanas paņēmienus, attīstīt spējas tos pielietot pētnieciskos un radošos uzdevumos. Veidot iemaņas vērot un saskatīt dabā līniju daudzveidību, attīstīt spējas to attēlot.

5.2. Otrajā mācību gadā (2.klase) - Iepazīties ar līnijas izmantošanas daudzveidību, kontekstā ar citiem izteiksmes līdzekļiem (laukums, siluets, forma, tonalitāte, tekstūra). Veidot iemaņas pielietot grafisko izteiksmes līdzekļu un tehniku daudzveidību pētnieciska un radoša rakstura darbos. Saskatīt dabā un cilvēku radītā vidē grafiskās zīmes un formas, veidot prasmes tās mērķtiecīgi un izteiksmīgi attēlot zīmējumā. Mācīties zīmējumā attēlot vienkāršu formu siluetus un proporcijas. Iepazīties ar gaismu kā priekšmetu formas "atklājēju". Iepazīties ar cilvēka sejas attēlošanas pamatprincipiem.

5.3. Trešajā mācību gadā (3.klase) - Attīstīt iemaņas mērķtiecīgi pielietot grafisko izteiksmes līdzekļu un tehniku daudzveidību pētnieciska un radoša rakstura darbos. Iegūt iemaņas vienkāršu formu un savstarpējās proporciju attēlošanā. Iepazīties ar virsmas faktūras grafiskās attēlošanas iespējām. Iegūt zināšanas un prasmes par tonalitātes jēdzienu un nozīmi zīmējumā. Iegūt priekšstatu par lineāro perspektīvi zīmējumā. Iepazīties ar cilvēka figūras proporciju pamatprincipiem.

5.4. Ceturtajā mācību gadā (4.klasē) - Izkopt prasmes mērķtiecīgi pielietot grafisko izteiksmes līdzekļu un tehniku daudzveidību pētnieciska un radoša rakstura darbos. Pilnveidot prasmes vērot un izteiksmīgi attēlot plāknē dažāda rakstura formas, noteikt to apveidu proporcijas kontekstā ar citām formām. Iepazīties ar vienkāršu ģeometrisku formu uzbūvi un to konstruēšanu zīmējumā. Iepazīties ar attēla perspektīvas veidošanās likumsakarībām. Iegūt prasmes izšķirt un tehniski precīzi attēlot dažādas tonālās gradācijas,

izmantojot "štrihu".

Apgūt elementārus cilvēka sejas un figūras attēlošanas pamatprincipus (silueta proporcijas, kustības raksturu) plaknē.

5.5. Piektajā mācību gadā (5.klasē) -

Apgūt vienkāršu ģeometrisku formu telpisko uzbūvi, to konstruēšanas un apjoma modelēšanas likumsakarības. Apgūt gaismas un ēnas attēlošanas likumsakarības ģeometrisku un plastisku apjomu modelēšanā. Iepazīties ar telpas perspektīves veidošanas likumsakarībām zīmējumā. Attīstīt novērošanas spējas un prasmi mērķtiecīgi un izteiksmīgi attēlot saliktu formu proporcijas un uzbūvi, tonālās atšķirības un apjomu. Iepazīties ar cilvēka figūras apjoma attēlošanas likumsakarībām. Iepazīties ar dažādas materialitātes telpisku objektu attēlošanas likumsakarībām. Iepazīties ar formas stilizācijas paņēmieniem, attīstīt iemaņas tās pielietot dažāda rakstura pētnieciskos un radošos darbos, izmantojot daudzveidīgus grafiskos paņēmienus un materiālus.

5.6. Sestajā mācību gadā (6.klasē) – Pilnveidot prasmes un iemaņas ģeometrisku un plastisku formu zīmēšanā, pielietojot lineārās uzbūves, gaismēnu, apjomu, tonalitātes un materialitātes attēlošanu. Attīstīt iemaņas cilvēku figūru, ainavu, arhitektūras, interjera un to elementu skicēšanā, zīmēšanā. Prast izmantot dabu un mākslas paraugus, kā iedvesmas avotu savos radošajos darbos. Mācīties attēlot sejas detaļu – ģipša atlējumu uzbūvi un formu, zīmēt portretu, izmantojot fotogrāfiju.

5.7. Septītajā mācību gadā (7.klasē) - Prast patstāvīgi radīt tēlus un noskaņas, izmantojot grafiskos izteiksmes līdzekļus, realizējot savu ieceri no skices līdz pat gatavajam darbam. Prast attēlot ģeometrisku un pastisku formu uzbūvi, gaismēnu, apjomu, tonalitāti un materialitāti, izmantot lineārās un gaisa perspektīves likumsakarības, atbilstoši profesionālās ievirzes izglītības programmas nobeiguma prasībām un uzņemšanas eksāmenu prasībām mākslas profesionālās izglītības programmās.

Nr. p.k.	Tēmas secībā pa mācību gadiem un semestriem	Stundu skaits	Sasniedzamie rezultāti: zināšanas, prasmes, iemaņas
1.klase I semestris			
1.	Grafiskās zīmes.	6	Iepazīt un mācīties pielietot vienkāšas grafiskās zīmes (punkts, svītra, līnija) zīmējumā.
2.	Līnija, līniju daudzveidība.	5	Ieraudzīt līniju daudzveidību dabā un cilvēku radītajā vidē, veidot iemaņas redzēto attēlot.
3.	Laukums, forma, siluets.	4	Vērot dabā un cilvēku veidotā vidē formai raksturīgos apveidus un attēlot tos zīmējumā, izmantojot dažādus zīmēšanas materiālus.
1.klase II semestris			
5.	Gaisma un ēna.	6	Iepazīties ar gaismas un ēnas savstarpējo saistību. Iepazīties ar gaismas un ēnas nozīmi apkārtējās pasaules uztverē un iespējām to attēlot.
6.	Tekstūras un formas saistība.	6	Veidot priekšstatu par grafisko tekstūru izteiksmes un rakstura saistību ar tēla veidošanu zīmējumā. Attīstīt iemaņas izvēlēties un izmantot atšķirīgus grafiskās izteiksmes līdzekļus.
7.	Laukums un forma. Siluets.	8	Vērot dabā un cilvēku veidotā vidē formai raksturīgos apveidus un attēlot tos zīmējumā izmantojot dažādus zīmēšanas materiālus.

2.klase I semestris			
1.	Radošs zīmējums, eksperimentējot ar dažādiem materiāliem.	3	Veidot iemaņas pielietot dažādus materiālus un grafiskos izteiksmes līdzekļus radošā darbā.
2.	Priekšmeta forma, siluets	3	Prasme attēlot vienkāršu formu siluetus un proporcijas, papildinot doto fragmentu vai zīmējums -vērojums no dabas.
3.	Eksperiments ar gaismas avotu.	2	Iepazīties ar gaismu kā priekšmetu formas "atklājēju".
4.	Siluets zīmējumā.	3	Pilnveidot priekšstatu par gaismu, ēnu. Mācīties zīmējumā attēlot priekšmetu siluetus, to radītās ēnas, papildinot zīmējumu ar grafiskiem izteiksmes līdzekļiem.
5.	Jaukto tehniku izmantošanas iespējas zīmējumā.	3	Iepazīties ar tehniku daudzveidību. Prasme izmantot dažādus līniju veidus un tekstūras zīmējumā, studējot tērpus to vēsturiskajā skatījumā.
2.klase II semestris			
6.	Radošā klusā daba	4	Attīstīt prasmes vārot un attēlot redzētās lietas, papildināt radoši zīmējumu ar citām detaļām, izmantojot dažādas tehnikas.
7.	Pašportrets vai portrets.	4	Iepazīties ar cilvēka sejas attēlošanas pamatprincipiem zīmējot pašportretu, kopējot vai interpretējot ievērojamu mākslinieku darbus.
8.	Klusā daba izcilu meistaruru gleznās. Mākslas darba kopēšana vai interpretēšana.	4	Attīstīt prasmi kopēt priekšmetus no mākslas darbu reprodukcijām (palielinot, samazinot tos attiecīgi pēc dotā formāta), saglabājot tonālās attiecības.
9.	Fragmenta turpinājums	4	Attīstīt iemaņas pielietot grafiskos izteiksmes līdzekļus radošā darbā, papildinot redzamo fragmentu, radot jaunu tēlu (dzīvnieku, cilvēka tēlu utt.) un vidi ap to.
10	Lineārs zīmējums.	5	Attīstīt prasmi saskatīt dabā (fotogrāfijā) vai cilvēka radītā vidē līniju daudzveidību un attēlot tās. Līnija kā galvenais izteiksmes līdzeklis, kārtējot plānus ainavas zīmējumā.
3.klase I semestris			
1.	Grafiskie izteiksmes līdzekļi. Ritms, tekstūra.	3	Veidot prasmes mērķtiecīgi grupēt savrupināt un apvienot dažādus grafiskās izteiksmes līdzekļus- laukums, līnija, punkts radoša un pētnieciska rakstura darbos. Piemēram- rudens veltes, ziedu plava.
2.	Lineārs zīmējums. Fons. Siluets.	7	Pilnveidot zināšanas par līnijas nozīmi formas vizuālajā attēlojumā. Attīstīt iemaņas vārot formai raksturīgo dabā un veidot prasmes attēlot to lineāri izteiksmīgos zīmējumos.
3.	Gaisma un ēna.	5	Veidot izpratni par gaismas nozīmi apkārtējās pasaules uztverē. Iepazīties ar gaismas un ēnas savstarpējo mijiedarbību un attīstīt prasmes to attēlot.

3.klase II semestris			
5.	Siluets. Fons.	4	Veidot izpratni par formas siluetu kā formai raksturīgā apveida attēlojumu plaknē, padarot formu uztveramu un atpazīstamu.
6.	Tekstūra kā virsmas īpašība.	4	Attīstīt izpratni un iemaņas par priekšmetu un tēlu virsmas attēlošanu un tekstūru izmantošanu attēlojot tās.
7.	Lineārā perspektīve.	4	Gūt zināšanas un attīstīt iemaņas par lineāro perspektīvi, zīmējot vienkāršas klusās dabas un ainavu studijas.
8.	Tonalitāte.	8	Attīstīt iemaņas izšķirt dabā un cilvēku veidotā vidē atšķirīgas tonālo gradāciju nianšes, izmantot to radošajos darbos.
4.klase I semestris			
1.	Priekšmetu proporcijas, uzbūve.	12	Attīstīt prasmes vērot un attēlot vienkāršu ģeometrisku un sadzīves priekšmetu proporcijas, un uzbūvi, zīmēt elipses no dažādiem skatu punktiem.
2.	Lineārā perspektīve.	8	Pilnveidot prasmes lineārās perspektīves attēlošanā, zīmējot ainavu, arhitektūru pēc dabas vai fotogrāfijas vērojuma.
3.	Tonālās attiecības zīmējumā.	8	Pētīt ainavas gleznu reprodukciju vai fotogrāfiju attēlot to pielietojot grafiskos izteiksmes līdzekļus – līniju, punktu, svītrojumu un saglabāt tonālās attiecības.
4.	Lietas ap mums. Skicēšana.	2	Sadzīves priekšmetu un lietu skicēšana, attīstot brīvo zīmēšanas manieri ātros uzmetumos, neizmantojot dzēšgumiju. Piem. "Garderobe".
4.klase II semestris			
5.	Cilvēka figūra – proporcijas, kustība: • skicēšana, • manekena zīmēšana.	8	Attīstīt prasmes par cilvēka figūras skicēšanā un zīmēšanā, ievērojot proporcijas un raksturīgās kustības.
6.	Jauktas tehnikas. Zīmējuma papildināšana ar krāsu.	8	Pilnveidot prasmes grafisko izteiksmes līdzekļu pielietošanā – līnija, laukums, gaismēna, papildinot to ar krāsainiem elementiem, piemēram – krāsaina drapērija.
7.	Priekšmetu uzbūve un gaismēna.	8	Pilnveidot prasmes un iemaņas uzbūves, lineārās perspektīves izmantošanā un gaismēnas pielietošanā, attēlojot redzamās lietas.
8.	Radošs zīmējums. Līnija kā noskaņu un emociju paudēja.	8	Mācīties ar līniju palīdzību attēlot spilgtas emocijas vai dabas noskaņas. Piem. "Vējā" vai "Lietū." Mācīties no spilgtiem paraugiem mākslā. Piem. E.Munka "Kliedziens".
9.	Forma un telpiskums.	8	Pielietot zināšanas par lineārās perspektīvas un gaismēnu likumsakarības zīmējot ģeometriskas vai plastiskas formas un telpu ap to. Piemēram – mezgls drapērijā.

5.klase I semestris			
1.	Gaisma un ēna.	10	Attīstīt prasmes attēlojamo formu modelēšanā, pielietojot gaismēnu.
2.	Ģeometrisku formu uzbūve.	6	Pilnveidot prasmes vienkāršu ģeometrisku formu konstruēšanā.
3.	Plastisku formu attēlošana.	6	Veidot izpratni un iemaņas par plastisku formu attēlošanas pamatprincipiem.
4.	Lineārā perspektīve telpā.	8	Attīstīt vērošanas un attēlošanas prasmes par telpas uzbūvi, izmantojot lineārās perspektīves pamatprincipus.
5.klase II semestris			
5.	Silueti telpā.	8	Veidot izpratni par lineārās perspektīves pamatprincipiem, attēlojot cilvēku figūras telpā, pēc iepriekšējiem praktiskiem novērojumiem, fotografējot.
6.	Materialitātes attēlošana.	10	Attīstīt vērošanas un zīmēšanas prasmes dažādas materialitātes priekšmetu attēlošanā.
7.	Saliktu formu uzbūve.	8	Veidot izpratni par sarežģītāku formu uzbūvi. Pētīt un attēlot tās.
8.	Formu stilizācija un deformācija.	10	Mācīties stilizēšanas un deformēšanas paņēmienus, izmantot tos radošos zīmējumos.
9.	Cilvēka figūra. Kustība.Apjoms.	4	Attīstīt prasmes cilvēka figūras skicēšanā pēc vērojuma dabā.
6.klase I semestris			
1.	Priekšmetu uzbūve. Materialitāte.	6	Pilnveidot prasmes priekšmetu uzbūves un materialitātes attēlošanā.
2.	Tonalitāte.	10	Pilnveidot prasmes attēlojot apjomu un telpu, akcentējot attēlojamo objektu un vides tonālās nianšes zīmējumā
3.	Sejas detaļas.	8	Attīstīt iemaņas sejas detaļu uzbūves un apjoma zīmēšanā.
4.	Cilvēka galvas proporcijas un uzbūve.	6	Ģipša galvas atlējuma studija.
6.klase II semestris			
5.	Pašportrets.	10	Pašportreta zīmēšana, izmantojot fotogrāfiju. Attīstīt prasmes fotografēt, vērojot izteismīgus rakursus un gaimēnas, sadarbojoties pa pāriem.
6.	Lineārā perspektīve un apjoms.	10	Pilnveidot prasmes telpisku lietu attēlošanā, izmantojot lineāro perspektīvi un gaismēnu.
7.	Cilvēka figura. Kustība. Apjoms.	4	Pilnveidot prasmes cilvēka figūras skicēšanā pēc vērojuma dabā.
8.	Kustības attēlojums zīmējumā.	8	Tehnisko paņēmienu pētīšana un pielietošana, attēlojot kustību radošā darbā.
9.	Apjoms un virsma.	8	Pinveidot prasmes, attēlojot priekšmeta apjomu, akcentējot raksturīgo virsmas faktūru. (putna izbāzenis u.tml.)

7.klase I semestris			
1.	Gaismēna, virsma, materialitāte.	16	Prast attēlot sarežģītas uzbūves priekšmetu formu, reljefu un virsmu.
2.	Uzbūve un lineārā perspektīve.	6	Prast attēlot ģeometrisku un plastisku formu uzbūvi/konstrukciju, pielietojot lineārās un gaisa perspektīvas likumsakarības.
3.	Izcilu meistarū portreti. Kopija.	8	Plūveidot prasmes mākslas darbu kopēšanā un sejas detaļu studēšanā un attēlošanā ar grafiskiem paņēmienu.
7.klase II semestris			
4.	Sejas detaļu zīmējums.	8	Prast attēlot ģipša atlējumu sejas detaļas ar izpratni par formas uzbūvi un apjomu.
5.	Radošs darbs. Iztēle un realitāte.	12	Prast pielietot radošajā darbā iepriekš iegūtas zināšanas un prasmes par lietu un telpas uzbūvi un apjomu, apzināti deformējot telpu vai radot optisku ilūziju. Kā iedvesmas avots izmantojami M.K.Ešera, V.Vazarelli, sireālistu, u.c. mākslinieku darbi.
6.	Lietu uzbūve un apjoms.	8	Prast attēlot ģeometrisku vai sadzīves priekšmetu kluso dabu, pielietojot lineārās perspektīves un gaismēnas likumsakarības.
7.	Radošs darbs.	8	Prast savā radošajā darbā patstāvīgi radīt tēlus un noskaņas, izmantojot grafiskos izteiksmes līdzekļus, realizējot savu ieceri no skices līdz pat gatavajam darbam.
8.	Eksāmena darbs.	4	Klusās dabas (vai cits) zīmējums, atbilstošs uzņemšanas eksāmenu prasībām mākslas profesionālās izglītības programmās.

*Mācību priekšmeta uzdevumu tēmas pedagogs ir tiesīgs diferencēt vai mainīt:

- ja mācību uzdevums ir par sarežģītu vai vienkāršu atbilstošās klases audzēkņu līmenim,
- ja klases audzēkņi tiek gatavoti nozīmīgiem valsts vai starptautiskiem audzēkņu darbu konkursiem.

6. Mācību metodes un darba formas

Skolotājs dažādās situācijās no daudzveidīgā metožu klāsta izvēlas mācību metodes, kuras liekas vispiemērotākās konkrēto mācību mērķu sasniegšanai. Pēc darbības rakstura var izdalīt trīs atšķirīgas metožu grupas – norādošās, sokrātiskās un atklājuma metodes.

Norādošās metodes piemērotas, lai sniegtu audzēkņiem konkrētas zināšanas un prasmes ar mērķi pievienot jaunās zināšanas esošajām.

Praktiski norādošās metodes Zīmēšanā izmanto, uzsākot jaunu tēmu vai uzdevumu. Skolotāja stāstījums iepazīstina audzēkņus ar konkrēto uzdevumu priekšmeta kopainā, gaidāmo rezultātu, sniedz informāciju, informē par nepieciešamajiem vai vēlamajiem vingrinājumiem darba procesā, tehniskiem paņēmienu un instrumentiem uzdevuma veikšanai. Pēc rezultāta sasniegšanas vēlreiz atkārto uzdevumu, akcente tā laikā iegūtās jaunās zināšanas.

Sokrātiskās metodes lieto, lai virzītu audzēkņus domāt patstāvīgi un kritiski - prasmes analizēt, vērtēt un izteikties attīstīšanu dialogā ar skolotāju un klases biedriem.

Praktiski sokrātiskās metodes Zīmēšanā izmanto, veicot dažādus mācību uzdevumus.

Pedagoga un audzēkņu sarunas palīdz saskatīt dabā un kultūrvidē vizuālās vērtības, izprast kompozīcijas uzbūves likumsakarības, izziņāt izteiksmes veidus un izprast tehniskos paņēmienus. Mācību darbu tapšanas un izvērtēšanas procesā var izmantot jautājumu un atbilžu metodi: mērķtiecīgi jautājumi – dialogs var palīdzēt audzēknim analizēt darba procesu, saskatīt iespējamās kļūmes tajā un izdarīt vērtējumu. Audzēkņa praktiskais darbs ir aktīvs process, kurā jautājumi un atbildes var būt gan formulētas vārdiski, gan risinātas darbībā – tie ir ideju pieraksti, eseja, recenzija, dabas un mākslas darbu studijas, kopēšana, avotu izpēte, materiālu atlase.

Atklājumu metodes pamatā ir audzēkņa radošās darbības daudzveidība - eksperimenti, improvizācija un izziņas azarts. Skolotājs organizē mācību procesu tā, lai tas būtu atvērts skolēnu patstāvīgiem atklājumiem, piemēram, atceļot ierobežojumus un mērķi izgatavot darbu, kura veidols ir konkrēts un paredzams.

Praktiski atklājuma metodes Zīmēšana izmanto, audzēkņiem patstāvīgi izziņot jauno daudzveidīgos radošos mācību uzdevumos, kā arī mācoties no savas pieredzes. Atklājumu metodes ir eksperiments un praktiskais darbs ar atšķirīgiem, atklājumus ietverošiem nosacījumiem, darbojoties ar jauniem materiāliem, tehnikām, izvēloties dažādus izteiksmes veidus un formas.

Darba formas – Individuāls darbs. Grupu darbs. Apmeklējumi muzejā un izstāžu zālē, plenērā, ekskursijas, radošās darbnīcas, pieredzes apmaiņa.

7. Mācību sasniegumu vērtēšana

7.1. Vērtēšanas metodiskie paņēmieni:

- 1) Ievadvērtēšana notiek mācību procesa sākumā pirms konkrētas tēmas, uzdevuma vai mācību priekšmeta vai kursa apguves, nosakot audzēkņu apgūto zināšanas un prasmes, lai pieņemtu lēmumu par turpmāko mācību procesu.
- 2) Kārtējā vērtēšana nosaka audzēkņu sasniegumus, lai uzlabotu tos mācību procesa laikā, saskaņotu mācību procesa norisi, mācību mērķus un metodes, veicinātu audzēkņu pašnovērtēšanas prasmes un atbildību.
- 3) Noslēguma vērtēšana nosaka audzēkņu zināšanas, prasmes un attieksmes mācību uzdevuma, tēmas, temata vai loģiskas temata daļas, semestra, mācību gada noslēgumā. Zināšanas un prasmes mācību priekšmetā Zīmēšana vērtē vērtē 10 skalā, kārtējā pārbaudē, kura nav iespējams novērtēt atbilstoši 10 ballu skalai, pedagogs mācību sasniegumus var vērtēt ar "ieskaitīts" vai neieskaitīts.

7.2. Vērtēšanas kritēriji:

Apguves līmenis	Vērtējums ballēs	Vērtējuma atšifrējums
Augsts	10 – izcili	Zināšanas, prasmes un iemaņas pārsniedz mācību priekšmeta programmas prasības, liecina par spilgtu talantu, mākslinieciskumu.
	9 – teicami	Pilnā mērā apgūtas prasības, iegūta prasme patstāvīgi realizēt iemācīto, radoša pieeja.
Optimāls	8 – ļoti labi	Pilnā mērā apgūtas izglītības programmas prasības, taču reizēm trūkst prasmes patstāvīgi realizēt iemācīto, attīstīt to.
	7 – labi	Apgūtas izglītības programmas prasības, taču vienlaikus konstatējami atsevišķi nesvarīgi trūkumi zināšanās, iemaņās.
	6 – gandrīz labi	Apgūtas izglītības programmas prasības, taču atsevišķās nozīmīgās jomās zināšanas un iemaņas ir nepietiekami stabilas un pārliecinātas.

Vidējs	5 – viduvēji	Pamatvilcienos apgūtas izglītības programmas prasības, kaut arī konstatējama vairāku nozīmīgu zināšanu nepietiekama stabilitāte un rezultativitāte.
	4 – gandrīz viduvēji	Pamatvilcienos izglītības programmas prasības, tomēr konstatējama vairāku nozīmīgu zināšanu un iemaņu nepilnīga pārvaldīšana un ievērojami trūkumi tajās.
Zems	3 – vāji	Zināšanas, prasmes un iemaņas mācību priekšmetā ir apgūtas virspusēji, nav spēju tās praktiski izmantot.
	2 – ļoti vāji	Apgūtas atsevišķas zināšanas, prasmes un iemaņas, taču kopumā trūkst orientācijas un līmeņa tajās.
	1 – neapmierinoši	Nav izpratnes par priekšmeta būtību un iemaņu tajā.

Piezīme : Izglītojamā sasniegumus vērtē salīdzinājumā ar plānotajiem rezultātiem, raksturojot mācību priekšmeta programmas vai tās daļas apguves līmeni.

Programmas autori:

/Rita Balane/

/Ilze Egle/

/Lilija Kukle/

/Anita Vēliņa/

/Ojārs Vēliņš/